

Խոթանալորտա Պալլզք բաղաճրբ գա-
լուսու իթթիսալիստէ բուղաչաճը
տիւքքեանը զարչըրնտա Նափիա խա-
նըն ալլ զաթընտա Յ Նիսմէջօլու լօ-
ղանթատա , եալընը կիւնտիւզլէրի
իլիննէֆիա թաամլար վէ պալլք , էթ
վէ թաթլը վէ սօփուգլուգ վէ հէր ճէր
թափուգ եէմէլի պալուստը էհվէն
ֆիհաթլա : Բէղտ թէմիղլիկէ զիւս-
աէ տիւգաթ օլունտը :

ՄԵՄԵՐԻ

Ղազէթամբըտա, Ագապեան վար-
ժարան սէմէրէսի օլարագ, պազը տէ-
ֆա թէրճէմէլէր կէօրիւնմէքտէ տիր,
նասըլ քի պու տէֆա տախի աթիտէ-

Մէքթէպիմիլ շիմոյէ գաւար գալէմ մէյ-
տաննտա, եալընը իւլ տէօրլմ նէ-
ֆէր շախիրտանն էսէրի կէօրիւնմիւլ

Պու խուսուտա էն զիեատէ տիգ-
դաթ օլունմադ նօգթա շու տուր

Պու խուսուտա էն զիեատէ տիգ-
դաթ օլունմադ նօգթա շու տուր
քի, Ագապեան վարժարանտա եալը-
նը միւլիգա վէ ըսիմ վար տըր,

Պու խուսուտա էն զիեատէ տիգ-
դաթ օլունմադ նօգթա շու տուր
քի, Ագապեան վարժարանտա եալը-
նը միւլիգա վէ ըսիմ վար տըր,

Պու խուսուտա էն զիեատէ տիգ-
դաթ օլունմադ նօգթա շու տուր
քի, Ագապեան վարժարանտա եալը-
նը միւլիգա վէ ըսիմ վար տըր,

ՄԱՆՈՒՄԻԹԻՆ

ՉԱՐՈՏ ՊԱՐՈՏԵՆ

Ժողով Կոստան Գոլ Պայրըն ծնաւ ի
Լոնտոն, 1788 Յունուար 22 ին, Ճօն Պայ-
րընէն՝ որ անձնապաճ զնդի հարիւրապետ
էր, և Գաթերիին Կոստան տըր Կայթէն՝ որ

տէվամ վէ թէգատտիւմիւնէ չալըմը-
շըղ տըր :

Պաղըլար պազէն մէքթէպիմիլին
պէօյլէ էսէրլէրինի կէօրտիւքճէ, հա-
ւելլէ Եղովպօսուն գուրտ իլէ գօնու-
նու մասալընը թաստիգ իտէրէք, եա-
նի, հէր նէ տէ օլսա պիր մանէա վիր-

Ագապեան վարժարան, քէնտի ա-
լէյհիւտէ գուհուրա կէլէն պէտղէպան-
լըղարա վէ իֆթիրալարա, եալընը

Պաղըլար պազէն մէքթէպիմիլին
պէօյլէ էսէրլէրինի կէօրտիւքճէ, հա-
ւելլէ Եղովպօսուն գուրտ իլէ գօնու-
նու մասալընը թաստիգ իտէրէք, եա-
նի, հէր նէ տէ օլսա պիր մանէա վիր-

Ագապեան վարժարան, քէնտի ա-
լէյհիւտէ գուհուրա կէլէն պէտղէպան-
լըղարա վէ իֆթիրալարա, եալընը

Ժած են, Պայրընի մայրն ժամանակ մի ի
Տիւլիլի, մեր ի Լոնտոն, գլխաթիլի
վարժարան մի դրաւ զնա, որոյ տեսնէն
մի ըմբիլ էր. սոյն ըմբիլն ձեռնարկած էր

Իւր ծնողեանն աւելի մեծ թաղի մի
վերայ ի հանգէս գալու կոչուած. Պայրըն
Հարթի հոգաւորաճ գալոցն մտաւ, որ

Պատկապիւն վերաւորեալ գտնէ և տ-
էլլաւ քննադատութիւնն մի՝ զոր Եղովպօս-

օլանլար, քէնտի ֆամիլեա վէ չօնուգ-
լարըլա, հէր տէյիլ իսէ պիր գալար
սէնէ օգուեուպ միւթալա իթսէլէր,
վէ կէլիպ տէրալէր ալսալար ճայիլ

Միլլէթ վէ վաթանրէրլէրլէք ճի-
հէթլէրի իլէ իսէ, հէր մէքթէպ վէ
հէր ֆամիլեատան զիեատէ իլէրուտէ
պուլունմալարընա, եալընը եաղտըգ-

Պաղըլար պազէն մէքթէպիմիլին
պէօյլէ էսէրլէրինի կէօրտիւքճէ, հա-
ւելլէ Եղովպօսուն գուրտ իլէ գօնու-
նու մասալընը թաստիգ իտէրէք, եա-
նի, հէր նէ տէ օլսա պիր մանէա վիր-

ՉԱՐՈՏ ՀԱՐՈՏ ԵՒ ԼՈՐՏ ՊԱՐՈՏԵՆ

Արդի ժամանակաց ամենէն հոյա-
կապ բանաստեղծներէն մին է Լորտ
Պայրն, Սիւդիլի պառքը : Յանդուլն
մը միջոցին մէջ, այլ և այլ աննման

Ի Լոնտոն ըրաւ ընդդէմ գործոյն և հեղի-
նակին, իսկոյն ամենէն ճարտար բանաս-
տեղծից բարձրութեան հասարակեցաւ և

Մինչ մի կողմէ բրիտանական Պառնա-
սին վերայ ազմուկ և ժխոր սկսաւ յարու-
ցանել այս չքեալ և կորովի երկն, Պայրն

Ի պահուն յորում Չ-յու չ-բուլէ եկն ի
լոյս, բնա մի ձեռք չբռնէր Միջդիական
բանաստեղծութեան գաւաղանը : Երկու
վերջին նորանշան հանձարներն՝ զորս ծնած

Նորա երկոյ, որք գրեթէ բոլորո-
վին անծանօթ են Հայ գրականութեան
մէջ, մի փոքրիկ ճաշակն ընծայուեցաւ
Ազգին անցեալներս մեր աշակերտու-

Բայց նորա քերթուածոց մէջ իրա-
ւամբ առաջին տեղին կը բռնէ իւր
Պառնասիական Չ-յու չ-բուլէ անուն քա-
ռադուադ քերթութիւնն, հրաշա-
կերտ արգասիք իւր վսեմ հանձարոյն,

Սոյն չորս գրուագաց մէջ, Լորտ
Պայրն, Չայլտ Հարոլտայ մտայածին
անուան տակ, կ'երգէ հետզհետէ իւր
իսկ ուղեորութիւնքն ի Բորթուկալ,
ի Սպանիա, ի Յունաստան, ի ֆոքըն

Սոյն հուշակաւոր գործն ահա՝ Ա-
գապեան վարժարանի մեր աշակեր-
տուհիներէն Օր- Տիւրուհի Ղուկասեանի
թարգմանութեամբ պիտի սկսուի յա-

Արդարութեան պարտք մի կատա-
րած ըլլալ կը համարինք վկայելով որ

Թեանց և լեւոնց աղատութեան, որ մերթ
մի պարզ և անզարդ երգ նուազէր, և
մերթ վալլաթի (1) պատերազմական երգն
հնչեցնէր :

Ի հանգիստ (1) կոչուած յաջորդա-
կալ բանաստեղծից խումբն, որ այսպիս
անուանէին Քիպրլէնտի լճերէն—տեսարան
իւրեանց գործով իր պոետներուն—, ան-

Վալթիր Սթըթ, որ խուն յետոյ, կեղծ-
եաց բազմաթիւ գալտին մէջ, խիստ եր-
կայն և խիստ փառաւոր ասպարէզ մի պի-
տի բանայր ինքեան, զիւր հանձարն նը-

Չ-յու չ-բուլէ առջև աղոտացան բոլոր
այս տարտամ գործերն, ինչպէս օրուան
թաղաւորին առջև՝ Թագուհին աստեղը,
չքաղիլ ընկերք Դիւերոյ :

(Շարունակելի)
ԼՈՐՏ ՊԱՐՈՏԵՆ
Թագաւոր
Տիրուհի Ղուկասեան
Աշակերտուհի
Աղապեան վարժարանի
(1)Վերցալն Սկոթլանդի զլիտտեալ 1803

ուշիմ և ուսու մնական օրիորդն սոյն թարգմանութեան մէջ մեծ յաջողակութիւն ցոյց տուած է, թէ ինչ որ պիտի կարգան Մեծարոյ ընթերցողք՝ իւր մտաց և վաստակոց հարազատ արգասիքն է՝ որ արդէն ապագայ մեծագոյն յաջողութեանց երաշխիք մը է՝ ընծայէ, և թէ մեր մասնակցութիւնը միայն թեթեւ սրբագրութեան մը մէջ կը կայանայ, և այն ալ ըստ ձեռն շարժման ըստ իմաստին :

Ինչպէս պիտի տեսնէ ընթերցողն, թարգմանիչ Օրիորդն, սիրահար գրարարին, իւր թարգմանութեան մէջ գրական լեզուին ձեռն հետեւած է մասնաւոր համակրութեամբ մի շնաւորած խոստովի աշխարհաբանի տեղեկութիւններէն, և նոյն իսկ և մասնակցութիւններէն, որոնք ինքնաբերաբար ջնջած, որոյ համար զինքը շնորհակալութեամբ եմք աւելի քան թէ արգել լինել ուզած :

Հեղինակին կենաց և այլ երկոց վերայ հոգնացող տեղեկութիւն մի տալու համար ընթերցողաց՝ Օրիորդն թարգմանած է նաեւ Լորտ Պայրընի գործոց Գաղղիաբէն թարգմանութեան սկիզբը պիտի ծանօթութիւնը, որ մէկ սկիզբն կը լինի այսօր, իսկ քերթութեանց հրատարակութիւնը անկէ վերջի ի նոյնով :

Իւրեան Մանդուկէի ընթերցողաց և բոլոր Հոյ բանասիրաց ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ սոյն հրաշակիւր գործոց վրայ, որոյ թարգմանութիւնն կրնայ Հոյ գրականութեան ազգայնական մասնակցութեան մէջ յաւելուի մի անգին դոհար սեպտեմբեր և պատմութեան վարժարանին՝ որոյ արդասիքն է : 1874 Նոյ. 9

ՅԱԳԱՎ. ՎԵՐԺՆ. Ի. Յ. ՊԵՐՄԵՆՔԻԱՆ

ՏԱԼԻԼԻՅԷ

Ալիսի իմաստութեամբ օրու հաշմէթու իրարմտա ժողով հազրէթիւրի թարափնտան պուքէրէ Էսամիսի աթիտէ մուհարրէր տէրէթի Ալիյէ մէմուրարնա զիյրտէթի նըշանլար վիւրիմի տիր :

Թէրճէմանը տիւանը հիւմանուն տատէթու Միւնիւր պէյ Էթէնտի հազրէթիւրինէ իրինճի իւթ պէտէն մա պլադ. իրանսոս ժողով :

Սատտէթու Մէմուրէ պէյ Էթէնտի հազրէթիւրինէ իրինճի իւթ պէտէն Գուրոն տը իյէր :

Այստն վիւրտէթի խարիճիկէ թաշ-րիւթ միւտիւրի իղէթիւր Տիրան Էթէնտիկէ իւրինճի իւթ պէտէն Գուրոն տը իյէր :

Ալիսի իմաստութեամբ Տէրիսատէթէ ճէլլ օլունան թուրումպա մուալլիմի զօնթ Չէթէնի պուքէրէ պա իրատէ Տէրիսատէթ թուրումպա ալլալնա պաշ մուալլիմ թային օլունան տուր :

Բաղար կէճէսի Ալիսի սէֆիւրի զօնթ Չիլի թարափնտան Պէյօղլունտա քեւային Ալիսի սէֆաթի խա նէսինտ պիր զիւրտէթի տիրութեան թիգիկէ վիւրիմի տիր :

Չիւրտէթի մէղքիւրէտէ մաստաւա-սըյա պէրապէր Ալմանտա սէֆիւրի պարուն վէրթէր ճէնտալլէրի, վէ խաբանտա սէֆիւրի, վէ իմալէտ, վէ իր-րանտա մալաւաթի կիւրալարը պուրուն-մուշար տըր :

Էլվիլիսի բաղար կիւնիւ, թուր-գարուտա պիր ֆաշիլէտէն տուանը իրի տաքէր պէյինտէ միւնալտա զու-հուր իտիպ, պիրիսի տիկէրինի գամա իլէ վուրուպ Էօլալիւմիւշ վէ գալիլի

մէրգուլ անիտէ տէրտէսթ օլունան տուր :

Տէֆիլ Էրիսանէ մէմուրարնի մասալարնա 50 պին զուրուշ զամմ օլունան տուր :

Պունտան իւշ կիւն Էվիլի Մահ-մուտ փաշատա ճաֆէր աղա խաննտա Շամիլ պիր առէմ քէնտի քէնտիսինի սաքին օլունան օտա տէրունինտէ իր իլէ սամիլ իսէ տէ, պիր աղ սօնրա ը-ֆիգի կէլիպ, մէրգուլ Էօլիւմտէն գուրթ արմը տըր :

Մէրգուլուն պու հարէթէթի, ֆա-գըր ու զարուրէթիստէն նէշէթ իթ-միշ տիր :

Գաղայի իւրպա միւթ էսարըթիւր-ը Ենէր քէյիւ գայմադամը սապըգ իղէթիւր իղէպ պէյ թէֆիլիպ պույ-րուրիւշ տուր :

Հարիպ վուգուրինտէ, սէյիւրիւր-ըն գօլալլա տիշարը չըգապիլմէսի իլին, Պէյօղլուն թէպթիւրտունա մէմ-ուտ գարուտան պաշա իրի գարու-տաշա ալլալմաք, հիւրիւմէթ թարա-ֆընտան պու քէրէ մէղքիւր թէպթիւր սահիպի միւսիւ Մանասա թէնպիշ գը-լընմըշ տըր :

Հալէպտէն զալիւրէ իրարճը պու-քէրէ Էսամադ իտիլիւ տիր :

Ալիսի իմաստութեամբ Լոյտ վարօր գուրման-եաւը իտարէսի, պու տէֆա Մամուրէ ճիւրալնա քեւային Պըրանալը համա-մը արաւալնա եալըլմըշ օլուն պիր խանէյի քիրալամըշ օլունանտան, պիր գալ կիւնէ գատար էսիկ մահէլ-լինի թէրք իլէ օրաւա նաղ իտէճէթ տիր :

Թըրամիլայ չիւրէթիլին հիսնէլ-ըն կէլէն ճուա կիւնիւ Էլիւր վէ 90 զուրուշ ֆիւթիւրա պուրունուպ, ալը-ճըր պուրունմալարը հալտէ, ֆէրտա-սը կիւնիւ, չիւրէթի մէղքիւրէ օմիւ-պիւս վէ առի արապալարը կիւր թը-րամիլայ արապալարը տիկէր պիր գուրմանեա քիրալամադ իլին պիր գալ կիւնտէն պէրու օլուն միւրաքէրա-թը իլիթամ պուրմադ իւրէր օլունան թէպթիւրտունա իւրէրինէ հիսնէլէրի 5 լիւրա 12 1/2 զուրուշ չըգմըշ տըր :

Տիրան կիւնէ, Պէյ օլունտա վազը Ալմանպա նամ թէպթիւրտուն տէրու-նինտէն հարիպ վուգուրի իլէ իլ թա-րաֆը միւրաքէրէր օլունան հալտէ պալթըրըմըշ տըր :

Տէրիսատէթ ինիլիթէրա սէֆիւ-րի քէպիւրիսըր Հէնիւր իլիթ ճէնապ-լէրի ճուա իրթէսի կիւնիւ Պապը Ա-լիտէ տաւարալմալարնա թէթիլէրի իլէ ու-ղունա միւրաքէրէ իլիմիշ տիր :

Հարմանլը իլէ խանալու միա-նընտա ինչալըր լաղըմ կէլէն 23 քիւ-մէթըր տէմիր Էօլունուն քէշֆի իլին, Նաֆիա նէղալթի մէմուրարնտան իրի մէմուր, մալաւա գալթարա կէ-լէն իւնէլէնպիշ կիւնիւ օյ ճանիպէ ա-ղիմէթ իլիմիշ տիր :

Լալիւրն տէմիր Էօլունուն ճուա-նու չըմէնտըթէրի իլէ պիւրէլիւրիմէ-սի իլին լաղըմ կէլէն քէշֆիւր իւ-րա իլին, օլ թարափլարա կիլմիշ օ-լուն միւրաքէրէր, մէմուրիկէթ լիւր-նի իւրա իտէրէթ տուր կիւն Տէրիսա-տէթէ ավլէթ իլիմիշ տիր :

Կէլէն ճուա կիւնիւ Զօրլուն թա-րափլարնա 3 բարմադ գատար գալ-եալմըշ վէ Զօրլուն 4 սաթ թէպթի-սէ վազը Վիլլէ տալլարնտա տա-լի իւր չօգ գալ վար իմիշ :

Սոն բօլմալիլէ Լիւիւրիւրտէն վի-րուտ իտէն մէթիւրալար, եւտէրինտէ ֆէրմանը չաճանէ պուրունտալուն հալ-

տէ Տէրիսատէթ տէն կէստէրիլէն ի-րի նէֆէր անտի հատունիսթ բարա-լարնա թէպիլմ օլունան իրմէնի դա-լիլիւրէրինի մալի օլուն ուլու քի-լիսէ իլէ եպիսկոպոսարանըն տաքի-րի չաճանէ թարափնտան զապթ օ-լունմալարնա հիւրեալէսինի թէպիլ իլիմէթ տէրիլէր : Նալիւրիւր պի-րինճի կիւնիւ կիւնէ եարըրնտա, ա-սաքիւրի չաճանէ վէ գալթիլ նէֆէ-րալթ իլիւրինտէ պուրունան ալէպթ-լար իլէ, քիլիւրնիլ վէ եպիսկոպոսա-րանըն գալթարընը գըրըպ իլէրի կիրմիլէր, վէ բիւրապոսու իլէ բա-րալարը տիշարը գօլունալուն սօնրա, անտիհատունիսթ բարալարը օլունիւ-մուշար տըր : Պու շարալար, քէն-տիլէրէ, Էհալիլին էն պաւաղը խալ-զընտան անճադ իրի թարափտար, եանի քէնտիլէր կիւր անտիհատունիսթ պուրապիլմիլէր վէ պուրունտա օնիքի պին նուֆուստան իպարէթ օլուն պիր ճէօմալթ իլիւնտէ :

Նալըլի մալիւմ տիւր. ճէօմալթ մէղքիւրէ իրի սէնէտէն պէրու գըթ-լըպ պէլիւրնիւ տիւրալ օլուն տուր, ֆաղաթ տիշարտան կէլէն իրի նէֆէր բարաւա թէպիլմ օլունմադ իւրիւ, քէնտի ուլու քիլիւրնիլէրին պալըմա-սըն կէօրտիւրիւր, գըթլըպ տան չէթիլի պէլա գատար միւրաքէրէր օլ-մուշ տուր : Հիւրիւմէթ, Էլիւր քէն-տուրէ մալաւա պիր սէպէպէ մէպի պէյլէ պիր թէպիլի իլիթ իրալընա մէմուր իտի իսէ, պուրուն Էնիւրիւ-տէ իւրա իլիմէթէն, պէլիւրնիլ իտիլի գըթլըպ աֆէթի օրաւտան տէֆ օլուն քի պուրուն իլէ գալթէն գըթլըպ բէն-չէսինտէ պուրունան գալթը չաճանէն պիր թաղըմ թէպալարը եէնիտէն քէնտիլէնմէսինիլէր :

[1. Հէրալտ]

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ

ՅՐԱՆՍԱ

Բարիս, 20 նոյ.

Միւսիւ Լուի Պրլան, միւսիւ Գրիս-թօֆա վիւրտիլի ճէպալընտա, մէրքէղ աղալարըն իլիթիւր իլիմէսի միւմ-քին օլունտըրըն պէնտան իլիթիւրտէն սօնրա, պիւրիւմէ հիւրիւմէթ ճիւմ-հուրիկէ թարափտարանըն իլիթի-լամ իլի տիւրիլէր մէպտէնիլ զալէպէ իլիմէսի իլին պիւրիւմէթիլէրի թալէպ իլիմիշ տիր :

Ինիլիւրիւր

Լօնտա, 20 նոյ.

Տիւր Էլիւրիւրիւր մալաւալմի մալաւ հալիւր 23 իւնիւ կիւնիւ վաթ-թիլ իտիլէնտէ տիր :

Ամիրալ Բըրէսթի վէֆալ իլիթիւր : Յիլիւրիւր վէ ԱՅԻՆ

Լա Հալի, 20 նոյ.

Օրունունտա տաքէրի վէ սըհէթի ճէ հալի հաղ-գընտա Ալիւրտէն ալընտ խապէրէր ֆէնա տըր :

ԻՍՐԱԵԼ

Պառօն, 19 նոյ.

Գարլիլիլէր պուրունտալարը մէվ-գըրաւտան կէրի չէթիլիւ, կիլմիւրէ հուսուտա եաղալմադ տըրլար :

Ալիսի իմաստութեամբ ՄԱՆՁՈՒՄԷԻ

Վիլէնտա, 20 նոյ.

Պորտաւա տը իլ օլուն, ֆաղաթ հիւրիւմէթ քիւրալարը արանմադ-տա տըր վէ ֆիւթիւրալ եւրալէլմէ-տէ տիր :

ՄԵՐՈՐ

Ատեն, 19 նոյ.

Իւլ գըլմա Մըրը պէյիւր կէմիսի Պէրպէրտէր աղալար իլիմիշ վէ Ա-տէն իլին մալաւ լաթը իրարմըն մէն

իլիմիշ տիր :

(Պէրպէրա, շարգի Աֆրիգատա Սօ-մանլը նամ չէհըրն պիր լիմանը տըր : Պէհէր սէնէ օրատա գիւշատ օլունան բանաւրա հէր թարափտան 20 պին քիլիւրնիլ զիւրտէ թէճէմիւ իլիմէսի ճիլէթիլ չէօհըթ պուրուն տուր : Իլ պու բանաւրը նոյնմէրտէն պալա-եարապ ապրիլէ գատար տէվամ իլի-մէթտէ տիր : վէ մէղքիւր բանաւրտա գալթիլ վէ պուրալալ վէ ֆիլիւրիլ վէ Աֆրիգատան իլիլիլէրինտէն էսիր կէ-լիլիլիւ, բամուգ վէ բիլիւն վէ տէ-միւր վէ Հիւրիսի մամուլալթըլա միւրապտէլէ օլունտըր) :

ՄԷՐՔԷՉԻ ԱՍԻԱ

Կալիպթա, 20 նոյնմէր

Տիւնքի թէլիլիւրալալա սէպէլ թէվ-գըթը եաղալըմիւր ֆալիւր Էաղալ խանը օլունալալ, Աֆրանիսիւր Էաղալ խանը տըր : Թահիլ թէվգըթա ալըն-տըրը հալաւտիսի սահիշ տիր : անճադ բէտէրի Շիւր Ալի խանա վիլիթալը, Հիւրիսիւր գալմադալմըն թէվի-գի իլէ վուգու պուրուն տուր տէյի Մօրնիլի Բօսթ զաղէթալընը վէրտիլի հալաւտիսի եալան տըր :

ՍԱՐՐԱՅԻԷ

ԳՈՒԼԱԹԱԲ ԲԻՍՏԱՍԸ

Էս. Ու. Նոյ. 9 աղալալ գալ	49 27
» Նոյ. 11 սալալալ ալըն	49-33
» Էն Էիւրէթ	49-31
» Էն ալաղը	49-28
» Սալթ 6	49-34

Խաթիլարալ 1833 ին	549
» 1835	558
» 1839	275
» 1872	85 1/2
» 1875	262 1/2

Քիւրտի ժէնիւրալ	Գ. Բ.	11 20
Սոսիլիլ ժէնիւրալ աղալիւրալ		8 16
Սոսիլիլ յօթ օլուն		3 21
Սոսիլիլ պանգալալ աղալիւրալ		6-11
Պանգ Գօլթիւրալ		525

» Վէրիսի		
» Սոսիլիլ Գալթի Թիւր		
Շըմշըթիւր սէնիլիլի		129
Թարալիլ իսալիլի		510
Քիւրտի Հէլիլիլ լաղ օնթ օ		51
Լօրիւր մալալիլ աղալիւրալ		71
Գուրոն սընթ օլուն	100	փարա
Ագէ ֆալիլի		9
Բէրօր	Կէլէն	8
Հէպալիլի		4 1/2

ՅՈՒՏՈ ՊԱՆԳԱՍԸ

ԱՍԻԱՆԷ ՊԱՆԳԱՍ ԳԱՐՈՒՄԻ

Էլիւրալ Կէլիլիլի գալթընտա Նոյ. 15
Սաղաւտա բիւնգ օ պիւրէթիլիւ-տէն 86 ընճը թէրթիլ իլիւր Յօնտա Պանգալալ թարափնտան թանգիլ օ-լունան Հիստէ-Սէնտալթընտան, պէշ աէֆա գուրա քէշիւթիլիւրտէ պէհէր հիստէ աթի իւ գիւր գաղալմըշ տըր :
130 լիւր Հիստէ 72. 35, 75
50 լիւր . . . 76,
30 լիւր . . . 107, 50
20 լիւր . . . 221,
20 լիւր Իւրիւ. թէր. . . 238, 75
9 Նոյ. 1874

Տէրպէրալալալ վէ
Զօլալալալ Գուրալ

(Ն Է Վ Ի Ե Է)

Կէլէն հոկտեմբեր այը 13ինտէ, Միւ-չիւնալ թիւտէն (Ալէրիլալ) կէլէն պիր Էօլուն թըրէնի, քէմալի իւրալթիլ, խաթիլ իւրալթիլ հէնալ իւրալթիլ-մըշ պիր քէօրիւրէն տօղրու իլիլիլ-մէրտէ խալ : Մալիլիսի, քէօրիւ-նիւր երգըլմընը կէօրիւր իսէ տէ, լըգ օնթիլիլ տուրտուր թանգ վէ պու հալտէ, վալիլիլալալ պուրուն եւր-տէն միւրէնալալ քէնտէն էմիլիւ-

Նիւ գուրթ արմազ իշին քէնտի վէ ա-
թէշնինն էօմրիննիւ գուրպան իտե-
րէք, լօգօմթ իֆին արգասընտաքի ա-
րապտան աշաղը էյիլէրէք լօգօմթ-
թիֆի իլէ արգասընտաքի քէօմրիւր ա-
րապտան արապտան արապտան գուր-
թարը, վէ լօգօմթ իֆ իլէ մէգըիւր
քէօմրիւր արապտան տէրունինտէ իքի
քիլի պուլունտուղու հալտէ, ուշու-
րուտան աշաղը, եանի, իքի եիւզ ա-
եազ եիւքսէքիքտէ օլան, վէ իւզէ-
րինտէն սէլ սուեու կէշէն պիր հէնտէ-
եէ տիւշէր, լօգօմթ իֆ էօլէ պիր
հալտէ պուլունտուղ տուր քի էսքի
տէմիր եէրինն սաթմատան պաշղա պիր
իշէ եարամազ: Մէրգուլ մաքինիսթ ի-
լէ աթէշնինն նաշէլէրի տէհէլթլու
պիր հալտէ պուլունտուղ տուր:

— Պու քէրէ նիվթ թիւտա պիր սէր-
վիսքուպու էօլիւպ, սանտըլընտան 1700
աւտտ ալթուլունտան մաաւուլ վէ աւլա
գուլընտընտըն էսֆիէէ գուլթուտու
իլէ պիր օլ գատար տա ալթուլն պիլէ-
ղիւք չէգմըշ տըր: Մէրիսքապուր միւ-
մայիլէյ, 1848 վէ 49 սէնէլէրինտէ
Ալթիթիւր վէ Մաճար պանքսթլարընա
չօղլուգ էմինէլթի օլմատըլընտան,
եանընտա մէվճուտ պուլունտան պանգ-
նօթլարըն սաթլուպ, իշէլթա, վէ վի-
էնտա վէ սայրի շէհլիլէրտէ պուլունտան
գուլթուտու ալթուլընտան ան
գատար ալթուլն գուլթու պուլունտ
իտէ ճիւլթիսին տէ սաթլըն ալըր, շէօլէ քի
գուլթուտու տիւքքեանլարընտա թէք
պիր ալթուլն գուլթու պըրազ մազ:

Պուլունտան տա մաաւա, սէրքիսքա-
պուր միւմայիլէյ, նէրէտէ պիր ալ-
թուլն պիլէղիւք կէօրէ իտի, սաթլըն
ալըր իտի, վէ էլմատա տա էմինէլթի
օլմատըլընտան էլմատը պիլէղիլ ալ-
մազ իմիլ, քէնտի նէգուլթուտէ թալթիսթ-
թալունտան մաաւա հիլ պիր շէյ միւ-
թէպէր տէյիլ իտի: Միւմայիլէյ, գուլթուտու
լարը կիպի պիլէղիլ պըրազ մաաւա
ճիւլթիսին տէ սաթլըն ալըր օլմա-
ղունտան, պիրիսի, գուլթուտու
տան պիր թէք պիլէղիլ ալմազ իտ-
թէնտ պուլունտա իմիլ:

Մէրքիսքապուր միւմայիլէյ, էն-
ֆիէ գուլթուլարըն պա վաթիէթնա-
մէ, լուհօյան թաղընտա հէտիլէ ի-
տիպ, պիլէղիլ քէրէր տէ վարիսթլինն
թէք իթմիլ տիր:

— Իթալա միլիթի վէ զաղէթա-
լարըն զիհնինն մէշղուլ գըլան շէյ,
պու արա կարիպալթիսին ֆաղըր հա-
լի օլմուլ տուր: Սանթլինէլա կարի-
պալթիսին նամ զաղէթաւա, կէօնիլ-
լիւ առաքիլի էրքեանը հարպիէէ րէ-
յիսի ժէնէրալ ֆաղիլիսին տէրճ իթ-
տիրմիլ օլմուլն պիր մէթլուպա նէ-
ղարէն, ժէնէրալ միւմայիլէյ, իքի
տէֆա, իթալա հիւքիւմէթ ի թա-
րաֆընտան, ժէնէրալ կարիպալթիսին
նէղալինն կիտիպ, միւմայիլէյ, օլ-
մուտա մաալը պիր իրաւէթ թէք-
լիֆ իթալի կիտի, ումուր հարպիէէ
նաղըրը միւլի: Գիւթիւ թարաֆըն-
տան տալի էօլէ պիր թէրիֆ վաղը
օլմուլ իտէ տէ, ժէնէրալ թարաֆըն-
տան գապուլ օլմուլնտըն տըր:

ժէնէրալ կարիպալթի, պու քէրէ,
տօթլօր թիպօլիէէ աթիտէքի մէք-
թուպու կէօնտէրմիլ տիր:

— Պուլունտուղուն հալէ գաթլան, իշ-
թէ, պու օլմուլ տուր, Ամրիլ գաւա
պիլթ իւն վարիէթ իմ, աթլըն էյէ-
րի աթլընտա սաղլատըլըմ պիր կէօմ-
լէքտէն իպարէթ պուլունտուղու վա-
ղըլտան թա Գաղէթմատա իքի Ու-

շիլեանըն տիրթաթ օլմուլընտ
վաղըլթա տէկին, իթթ իթաղ իլլէտի-
լիմ մէպէք: Իմտի, պէն պիր շէյ, պա-
լունտու պէնիմ իշին իեանէ տէվի-
րիլմէօնի իթթէմէմ: Իքի նէֆէր էվ-
լատարըմն ալթու իթաճա միւլաթի-
ղալէրի, զաղէթալարա, զէնիլին օլմա-
տըլըմ պիլթիլմէնէ պիր ֆըրաթ օ-
լուպ, պու հալտէ տօթլօր օլմու տը
թօրէնթօ պանա աղէն թէրիֆ ի-
տիպ, պէնտէ գապուլէ մէհպուր օլ-
մուլ:

«Հալպու քի, պու աղէն եէտիմէ
վաղըլ օլմատը, ֆաղաթ, Նիւ էօրգ-
տա միւլիմ միւլիւ ճօհն Անտէրըն,
էվլէլինտէն իտպէր վիլմէքիլին,
պանա, Բօլիս իւղէրինն շէրիլմիլ 5000
լիւլալթ պիր գապուլթա օլմուլն տըր:
«Պու սէպէպտէն ալթա իեանէ գա-
պուլ իթմէմ:

Ժ. Կարիպալթի
— Պու քէրէ նէշը օլմուլն պիր լա-
թաթ իթթիգ ճէպլէլինն նէղար ն,
պու կիւնքի կիւնտէ ֆրանսատա վէ
միւլթէմիլթիւքաթլընտա, պիրիսի Նա-
րօլէնտան կիւնիւտէ օլմուտա պու-
լունտու 23 պիր նէֆէր տաքլը մէվ-
ճուտ իմիլ: Պու կիտ իթթ իեարըր
80—90 եաղընտա տըրլար:

— Ալթիթիւր գըլթալընտ կիթմէք
իւղլէ Լօմարաւան հարէքթի իտէն
քէնտէ—Պըրիճ վէ Գանտահար նամ ի-
քի գըլթա ճէպիմ վարօր, ֆրանտա իլէ
ինիլթիւքա պէնիլտէ վաղը Մանշ
տէնիլթիւքա աղէլա գապուլըլընտա
շիտաթլէլէ պիրի պիրիսի շաթլուպ, արա-
տան օն տաղիլէ կէշէր կէշմէգ, մէղըր
քէնտէ—Պըրիճ նամ վարօր հէմէն զարգ-
օլմուլ վէ մէղըրիւ Գանտահարըն տա-
լի պաշ լթարաթ ֆէնա հալտէ զէնէ-
լէնէք եաղընտա պուլունտան պիր
լիւմաթ կիտիլ իթթ օլմուլ տուր:

Մէղըրիւ վարօրընտ հէր պիրի
պիր ալէշէր եիւլ թօնէլթիմ ճէնտաթ-
թիլտէ օլմուլն հալտէ պիրիպիլթի-
րինն շաթլաղլարընտա, իլլինտէ պու-
լունտան չօղլուգ չօնուգ վէ գատըն էր-
քէք ֆիրեաթ ու ֆիլան իտէրէք տէ-
նիլ իւղէրինն եաղըլընտա տըր:
Պուլունտան պաղըլարը գուրթալընտ
պիլթիլ իտէ տէ, տօղլուլը զաղը ու
թէլէթ օլմուլն կիպի, պիրիսի գա-
տան վէ թպիֆէտէն տալի պիր գաշ
քիլի թէլէթ օլմուլ տուր: Ըն գաղա
մազա գաւաթալարըն տըրգաթ սըղ-
լըլընտան իլլէր կէլթիլկինտաղա շիւք-
հէ եօղ տուր:

— Թուլուլ ճիւլթալընտա Պըրթ
նամընտա պիրիսի, պիր վաղըլթաւա
պէրու ալթընա իսիֆիթ կէլմիլ օլ-
մուլն հալտէ, կէշէնտէ պիր կիւն
սօգաղա չըղըլ, իտաթ կէլթիլն ալթթ
քիլիլ իտապանճա իլէ վաղըլ օլ-
մուլնտը: վէ պաթէհա թապանճալը
քէնտի պօղաղընտ սըղմըլ իտէ տէ,
իտաֆիֆէ եաղըլմիլ վէ անիտէ Բօ-
լիւ եէթ իլիպ, մէրգուլմա տէրտէթ
իլլէմիլ տիր:

— Ինիլթիլ էրատա վաղը Պիլունաշ
նամ մազէլլ էհալթիսինտէն մաաւալ լա-
քէնտէր իսիլնտէ 90 եաղընտա պիր գա-
տըն ալթանէ պիր թօրմուտա տըրլար,
թիմարիսինտէ գալմաթ իսիլմէթի-
կինտէն իտպիլ սէնէլէր քէնտի իտանէ-
սինտէ պիլթիլմիլ օլմուլն հալտէ,
կէշէնտէ, թօրմու, պէօլիւք վալիտէ-
սի ուլղուտա իքէն, մէղալթիլն
սաղ կէօղլունէ պիր սօղալմաճը մա-
ղալ սօղալ, պիլթաթ գաւաթն անի-
տէ թէպիլմիլ րուհ իթմիլ տիր:
Մէրգուլ տէրտէթ օլմուլնտա մա-
հաթէտէ օլմուլն սիւլթիլէն աղըլ-

լը պիր աստա կիպի ճէվապ վիլմիլ,
ֆաղաթ, իլլէտիլ ճինտէթի տէր-
իտաթ րիտէմէմէքտէ օլմուլնտա
պիլթիլմիլ տիր:

Բէյիսի մէճլիւ, էօմրիլնտան սօն
կիւնիւնէ գատար թիմարիսինտէ գա-
լաճաղըն պիլթիլմիլ, մէրգուլ
օլ տէրէճէ գուտուլմալ տուր քի ան-
ճապ ալթը քիլի գապթ իտէպիլմիլ
տիր:

ԱՄՈՒՐԻ ԿԵԱՆՔ

Հին ժամանակները ամուրի կեանքը
հայրենասիրական ոգի շունենալուն ըս-
տոյգ նշան մը սեպուած էր: Սպար-
տացիք օրէնք ունէին քաղաքական
կամ զինուորական պաշտօններէ զրկել
այն քաղաքացիները, որ տարիքին
առած դեռ ամուրի կը մնային: Այն
ինչ տօնի օրերը անսկի տարիքին ա-
ռած ամուրիները հրապարակ կը հանէ-
ին և քաղքին ամեն կողմը պըտտայնէլ
կուտային որ իբրեւ նշանակ ժողովրդ-
եան առաջը կենան հեղինակու և ան-
գաններու համար: Իրաւ Սպարտացիք
ընդհանրապէս ծերերուն շատ մեծ
պատիւ կընծայէին, սակայն ծեր ամու-
րիներուն համար չէր այդ բանը, դէ-
պի անոնց չէին տաճէր այդ զգայու-
մի: Ինչո՞ւ համար ես մէկդի պիտի
կենամու քեզի ճամպոյ տամ, ըսա-
նալամ մի պատանի Սպարտացի մը
ալեւոր ծերունի ամուրի մը: Գուցէ որ
երբէք դաւակ մը պիտի չի թողուս նոյն
պատիւը ինձ ընելու իմ ծերութեանս
ժամանակ: Հռոմէացիք ալ նոյն կա-
նոնով կը վարուէին տարիքին առած
ամուրիներուն հետ: Անոնցմէ սովորա-
կանէն գուրա և առանձին տարիքը
կանէին: Բոստոս կայսեր օրով օ-
րէնք զրուեցաւ որ ամուրիները չիկա-
րենան կտակաւ իրենց թողուած բա-
տալուածք և սեփականութիւնը ժա-
ռանգել, բայց եթէ իրենց շատ մօտ
աղբիւսներէ կտակաւ ըլլայ: Արգա-
րե առանց բռնարարիլ միջոցներ բա-
նեցնելու, ամուրիներուն կեանքը քա-
ջալերելը հայրենասիրական պարտք մի
է: Մէկ անհատի մը ամուրի մնալը
աղբիւն մէջէն ամբողջ սերունդ մը կը
յնջէ: Արգ ինչ անհաշուելի է ամուրի
կենաց ընդհանրանալէն ծագած կո-
րուտը, ասիէ գիւրին է ըմբռնել:

Աղբիւն մէջ ամուրիներուն կեանքը
անմասնելի ընող կանոններ և սովո-
րութիւններ հաստատելը նորա աղա-
պայ առումը ծանր վտանգի մէջ կը դնէ,
որոյ ցաւալի վարձերը արդէն շատ
զգալի են:

Իրաւամբ կարհամարհէին Սպարտա-
ցիք ամուրի կեանքը, սակայն զայն
քաջալերող կանոնք և սովորութիւնք
անիլ քիչ արհամարհելի չէն:

(Գիտակ)

ԻՄԱՆ

1874 թէնէսի աղափրանկա քեանու-
նի էվլէլ իպթիստալնտա եանի Բուլի
թշրինի տանի 19րոնը կիւնի: Չարքիտ-
նէի ամբիւտէ քուրթալը քէլիտէ օլու-
նաճաղ Բուլիլ տէմիրեօլու հիստէլէրի-
նի իքրամիէ (բրօմէս) պիլթիլթիլ-
նի թէքմիլ 10 վէ րուպու 3 զրու-
չա սաթլըլը մէհիտէ 20 զշ հիտաղը
իլէ Ստամբուլ իմիլ տա կէօմրիլկիւն սը-
րաղընտա նիւմէր 75 մաղաղատա:

Չիւտաթէն ալթընաղը հալտէ ֆի-
լաթմա պիլթաղ տաճա իքրամ օլմու-
նաղը վաւ օլմուլնտ:

Գուլաւ կըրիսնան

ԳՆԵԱԿԱՆ
ԿՐՕՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ
Տ. Սահակ քահանայի
Տ. Սարգսեան

Պու տէֆա Արթ. Տէր Սահակ հայ-
րեն ասարը միւլթիտէսի օլմուլնտ,
վէ 580 սահիֆէտէն իպարէթ պու-
լունտուղու հալտէ, աշխարհաբաւ լի-
սան իւղլէ Տնտեսան թապիսանէտէ
թապ ունէշը իտիլմիլ օլան վէ գրա-
աթ վէ միլթալաւաւ շանան պուլու-
նան մէղըրիւ քիթապ, քիթապճը-
լարաւ իւլէր չէյրէք մէհիտիլէյ տա-
թըլմաղ տա տըր:

Միւմալիլէյ տէր հայրըն շուէնէրի,
աօղրուտա զիեատէսիլլէ շանանը թէ-
չէքըրիւ վէ թէշվիլգաթ տըր, չիւնքի
աշիքեար կէօրիւմէքտէ տիր քի, էօյ-
լէ պիր րուհանի քիթապը վիճուտէ
կէթիլթիլմիլ քիլին, բէք չօք քի-
թապ դարըշտըրմը, վաղըլ վէ զիհն
սարֆ իթմիլ, վէ իտպիլիէն զահմէթ
չէքիպ շալըշմըլ տըր:

Մէղըրիւ քիթապ սրբաղան Պաա-
րիտը հաղթէլթիլին վէ կրօն. Ժա-
ղովուն մալիւմաթ վէ բուլսաթըլլա
թապ իտիլմիլ օլուպ, վէ զանն իտէ-
րիլ քի, մէքթիլթիլթիլ իլլին, պիր
կիլ մէղհէպ տէրսի քիթապը օլմադ-
ալը:

Մէքթիլթիլ իլլին սաթլըն ալթընա-
ղընտա աթըլ ֆիլթաթընտան ըսքօնթօ
իտիլէճէք տիր:

Յ. ԳՈՂԼ ՕՆԳՅՐՈ
ՃԵՐՄԱԿ ՎՄԴԻՐ
ԹԱՐԳՄԱՆԵՍՅ
Ե. Մ. Ս.
Տէր և հրատարակիչ

ՏԻՐԱՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՏԵՏԵԱՆ
Իլլմիլտէ Տէտէան թապիսանէսին-
տէ թապ իտիլմիլ օլան, վէ 128 սա-
հիֆէտէն իպարէթ պուլունտան աշխար-
հաբաւ պու քիթապ, քիթապճըլար-
աւ 8 էր զուրուչա սաթլըմաղ տա, վէ
օղունտան զիեատէսիլլէ շանան պու-
լունտաղ տա տըր:

Պիլ քէնտի թարաֆըրմաւ, մէղ-
ըրիւ քիթապըն թէրէմէսինն հիմ-
մէթ իտէն էֆէնտիլլէ իպարաղ թէշէք-
ըրիւ իթմէրիլկի պիր պօրճ առա ի-
տէրէք, կէրէք իթթիֆատէ իթմէք,
վէ կէրէք պէօլլէ կիւղէն էսէրլէրի
թէշվիլ կիլթիլ մէղ նիլթիլ կիլլէ, հէրքէ-
սին օլմուլնտըն արղու վէ տալթիլ
իտէրիլ:

ԱԼԵԳԱՆՏԻՍԻ ՏԻՒՄԱ
ԺՕԶԷՅ ՊԱԼԱՍՏՈ
ՀԱՏՈՐ ՀԻՆԳԻՐՈՐԳ
ՉՄԻՒՌԵՆԱ
ՏԳԱՐՈՒԹԻՒՆ ՏԵՏԵԱՆ

Աշխարհամասթ Հեղինակին նշա-
նաւոր դործերէն մին եղող այս հետա-
քըրպալար Վիպասանութեան հայե-
րէն թարգմանութիւնը ութ հատորի
բաժնուած, բաժանորդագրութեան
դինն է գուրուշ 70:
Մէն մի հատորի դինն է կէս ար-
ժաթ մէհիտիլէ:

Բաժանորդ գրուիլ ուղղը պէտք է
գիմէ 'ի Չիւլաւիտա Տէտէան աղա-
րանը և 'ի Կ. Պօլիս Չարմաղ ճըլար
եօղալու թիւ 16 Գալաֆիանց գրա-
տուր:

ԻՐԱՆԶՈՒՄԷՒ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
Գալաթտա իլէնէլ միլիշ բաղարընտա
Նումէր 31 Իքսի խանընտա